

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 1

15. Januar

57. Aarg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1936

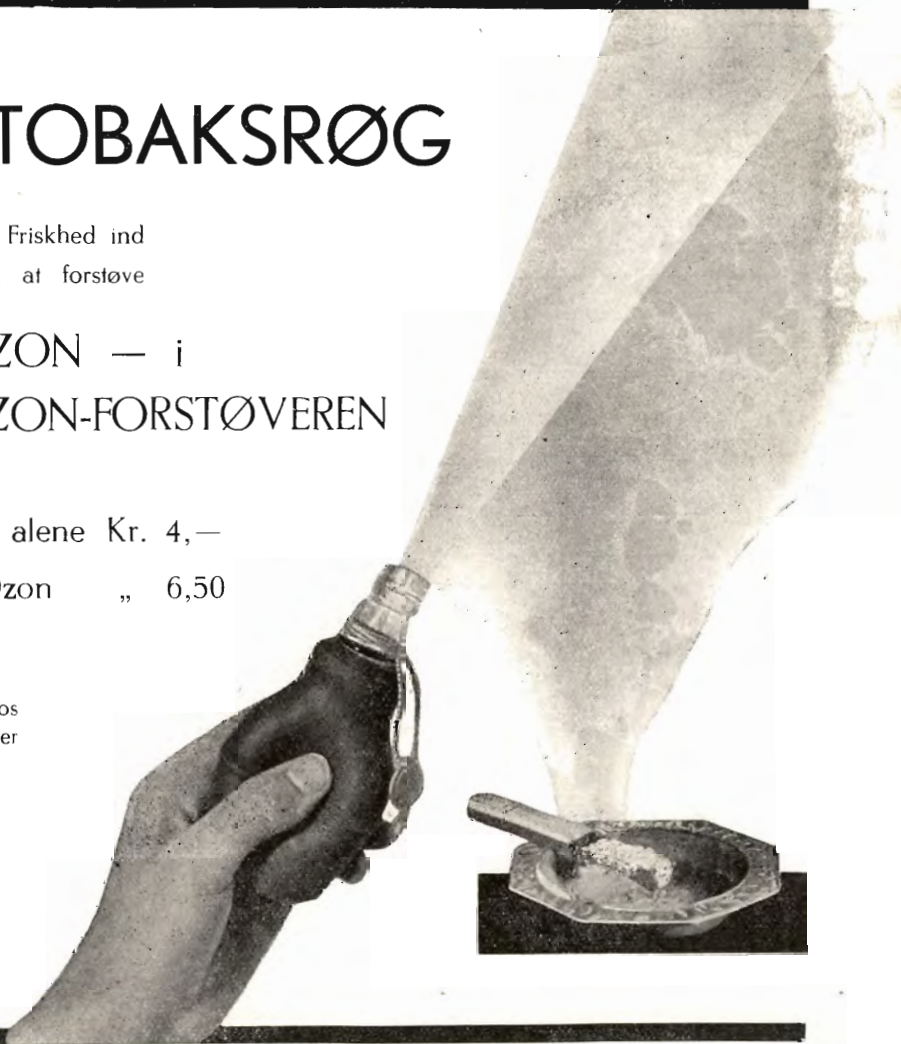
FJERN TOBAKSRØG

og bring Fyrreskovens Friskhed ind
i Deres Stuer — ved at forstøve

DANAPIN-OZON — i
DANAPIN-OZON-FORSTØVEREN

Ozon-Forstøveren alene Kr. 4,—
med en Flaske Ozon „ 6,50

faas i alle Parfumerier, hos
Købmænd og Materialister
samt paa Apotekerne.

Statsanstalten for Livsforsikring.

Livsforsikringer — Livrenter — Pensionsforsikringer.

UDRYD MUSENE

- SPRED RATINSYGDOMMEN
- BLANDT SKADEDYRENE

Fordelen ved at bruge Ratin til Udryddelse af Mus i Skove ligger dels i Bakteriekulturens absolutte Dræbeevne overfor Markmus og Rødmus, dels i Smitten fra Mus til Mus, saaledes at det ikke alene er de Mus, der æder Ratin, men ogsaa de, der smittes af den, som dør. Følg nøje Brugsanvisningen, læg tilstrækkelig store Kvant og fortsæt med systematiske Ud-lægninger Aar for Aar. Vi kan, om ønskes, efter nærmere Aftale levere Ratin tilberedt og pakket færdig til Brug. Nærmere Oplysninger sendes paa Forlangende.

RATIN

Chr. d. 9s. Gade 5 København K. Telf. 3662-14362.

J. Chr. Petersens Papirhandel

„Hvælvingen“
ved Nikolaj Taarn

København K.

Hovedforhandler
af Statens Papir

Tryksager - Protokoller

REMINGTON

Bedste og mest benyttede
Skrivemaskine.
Eneforhandler for Danmark:

L. KRISTENSEN
75, Raadhuspladsen,
København V.

Lyskopi - Zinktryk

Aarhus Lys- &
Zinktrykstalt

Møllegade 11, Aarhus

Sophus Berendsen A/S

København Aarhus
Raadhusplads 37 Kannikegade 18

Alt Entreprenørmateriel.
Damp- og Motorlokomotiver,
Gravemaskiner, Tipvogne,
Spormateriel.

Leverandør til Hedeselskabet.

HOLSTEBRO SVINESLAGTERI

HØJESTE DAGSPRIS BETALES FOR SVIN
TLF. NR. 40
UDSALGET NØRREGADE TLF. NR. 457

FYENS LANDMANDSBANK ODENSE

Vestergade 33 - Telf. 46 (6 Lin.) - Statst. 36
.....
Aaben 9¹/₂ - 12¹/₂ og 2-4
Udfører alle Bankforretninger

Tegn Annonce i

Jydsk Telefonbog

Jydsk Telefon-Aktieselskab
Aarhus

Spare- og Laanekassen for
Nyköbing Mors og Omegn.
Kontortid 10-12 og 2-4¹/₂.
Telefon 20.

Aktieselskabet
**De danske
 Sukkerfabrikker**
 København

H. Struers chemiske Laboratorium

København K.
 Skindergade 38

Originale Gerbers
 Apparater

Comber-Apparat til
 Kalktrang-Under-
 søgelse

Analytisk kemisk
 Laboratorium

Jyllandsafdeling
 Mejlgade 7, Aarhus

Natriumfosfat til
 Kreaturfoder

Natriumklorat
 til Fjernelse af
 Ukrudt

Aut. af Land-
 brugsministeriet

Hotel Herning.

Telf. 21 - 41.

▼
 Byens første Hotel.

Dansk
Eternit

Fabrik A/S
 AALBORG
 Tlf. 48 00

Cement-Asbest
 Skifer-, Bølge- & Beklædningsplader.
 Forespørg hos Deres
 Bygningsmaterialeforhandler.

CARLO MORTENSEN

BOGTRYKKERI
 & KARTONNAGE

Tlf. 355 VIBORG Tlf. 355

Dansk Brandforsikringsselskab

„VERMUND“

af 1904 - gensidigt Selskab
 Bygninger og Løsøre.
 Virkefelt hele Landet.

Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus.

Annoncér i

Hedeselskabets Tidsskrift

Hvorfor selv løbe Risikoen, naar vi overtager

Brandforsikring

Indbrudsforsikring

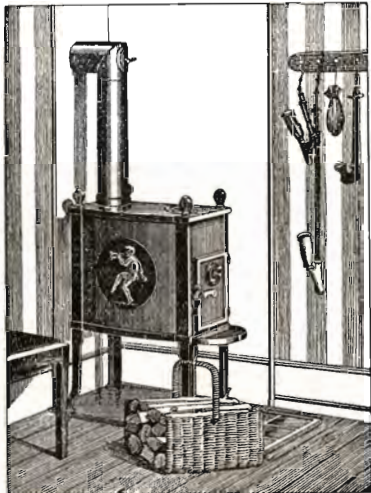
Vandskedeforsikring m. m.

◆ Forlang Tilbud paa alle Arter Forsikringer. ◆ Gratis Vejledning. ◆

A/S **NORDISK BRANDFORSIKRING**

GRØNNINGEN 25 - KØBENHAVN

„HESS“-BRÆNDEOVNEN

byder følgende Fordele:

Let Opstilling
Bekvem og hurtig Optænding
Nøjagtig Regulering
Stort Fyrrum til langt Brænde
Enkel Konstruktion
Bekvem Rensning
Stor Varmeevne

Leveres i 8 Størrelser
Faas hos vore Forhandlere

C. M. HESS' FABRIKKER ^A/_S-VEJLE

**Herning Hede-
& Discontobank.**

10—12¹/₂. 2¹/₂—5.
Telefon 5, 273 og 720.

Landbrugslotteriet.

Største Gevinst Værdi 80,000
Kr. Præmie 10,000 Kr. Ialt
i en Serie 38,000 Gevinster
+ en Præmie. — Tils.
Kr. 1 Million 823,460. —
Trækkes samtidig med
Klasselotteriet.

Lodsedler faas hos alle
Kollektørerne samt i
Hoved-Kollektionen, Frede-
riksberggade 2, København K.

Aktieselskabet

AARHUUS PRIVATBANK

— stiftet 1871 —

Aarhus:
Hovedkontor.

København:
Nygade 1.

Aktiekapitalen & Reserver ca. 17 Mill. Kr.
hæfter til Sikkerhed for alle Indskud.

Den sjællandske Bondestands Sparekasse
Vestervoldgade 107 København V

Kl. 9—3, Lørdag 9—2, Lørdag Aften 6—8.
Telefon 6666 m. Omstill. Provinstlf. 6.
Indskud paa 3 Mdr., alm. Vilkaar, Check-Konto.

Andels-Anstalten Tryg

tegner alle Arter af Livsforsikringer.

Hovedkontor: Rosenørnsallé 1 — København.

AALBORG TAFFEL AKVAVIT.

Hedeselskabets Tidsskrift.

Nr. 1.

— 15. Januar 1936.

57. Aarg.

Indtrædende Medlemmer indtegnes hos Selskabets Forretningsførere. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 Kr. eller en Gang for alle mindst 100 Kr. Større Bidrag modtages gerne. Korrespondancer og Afhandlinger bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Selskabets Medlemmer anmodes om stadig at holde vedkommende Forretningsfører bekendt med deres Adresse.

Tidsskriftet udgaar 1 Gang om Maanedn og sendes uden Vederlag til Selskabets Medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets Hovedkontor, Viborg. Annoncepris efter Aftale og Tilbud.

Indhold: I Anledning af Aarsskiftet. — Gaver til Hedeselskabet. — Litteratur: Et Standardværk om Danmarks Landbrug. — Lærer og Kordegn Kr. Holm, R. — Nye danske Bygningsmaterier. — Gamle Graapopler i Vesthimmerland. — Nye Plantagearealer. — Mindre Meddelelser.

EN af de sidste Ting, den danske Rigsdag foretog sig ved Udgangen af 1935, var Bevilling af endnu 10 Millioner Kroner til nye Grundforbedringsarbejder, hvorved de samlede Bevillinger hertil har naaet 35 Millioner Kroner.

Loven blev gennemført paa Rigsdagen, uden at det vakte særlig Opsigt i Offentligheden, og dog er der her ved Aarsskiftet Grund til at paapege, at den Serie Love, der med denne nye — forhaabentlig ikke sidste — Vedtagelse er gennemført siden Efteraaret 1932, forlængst i det praktiske Liv har vist sin store Betydning.

I tørre Tal har der forlængst i dette Tidsskrift været meddelt statistiske Oplysninger om de Landvindingsarbejder, som disse Loves Virkelighedsgørelse har resulteret i. Det er Titusinder af Hektar Land, der er berørt af Virkningerne, og det er ikke enkelte Landsdele, der er berørt deraf, men hele Landet fra Nord til Syd og fra Øst til Vest, fordelt paa de Tusinder af smaa og store Landbrug.

Da Grundforbedringsarbejderne efter Aarsskiftet fra 1932 til 1933 begyndte og senere tog fuld Fart, stod Det danske Hedeselskab parat til at løse Opgaverne. I Aarevis var der i Hedeselskabets Arkiver ophobet Mængder af Planer til store og smaa Grundforbedringsarbejder ud over Landet, som — ved Siden af de mange der *var* gennemført — havde maattet henlægges, hovedsagelig paa Grund af manglende Midler. Hvert eneste af Selskabets 14 Distriktskontorer baade paa Øerne og her i Jylland vidste, at det blot var Penge, der skulde til for at fremme alt det, der var saa uhyre ønskeligt: Dræning, Afvanding, Mergling og Kultivering,

hvorved den danske Landbrugsjord vilde forøges med mange Procent rig og værdifuld Agermark og øge sin Afkastning.

Ved Udgangen af 1935 har Hedeselskabet Lov til at kaste Blikket tilbage over de svundne 3 Aar og fastslaa, at Selskabet i disse Aar har været medvirkende til en produktiv Sanering af store Dele af det danske Landbrug. Af de 25 Millioner Kr., der indtil Udgangen af 1935 har været stillet til Raadighed for disse særlige Grundforbedringsarbejder, har Hedeselskabet udarbejdet Planer og vejledet for ca. 85 %.

Der foreligger intet offentligt tilgængeligt Materiale for Virkningerne af de allerede gennemførte Grundforbedringer, men de Stikprøver, det har været muligt at kontrollere, har Gang paa Gang givet særdeles smukke Resultater. Der er ikke enkelte, men mange Eksempler paa, at blot det første Aars forøgede Afgrøde paa det grundforbedrede Areal har kunnet betale om ikke hele, saa dog en væsentlig Del af det Grundforbedringslaan, der var stillet til Raadighed.

Det er produktiv Omsætning i danske Landkommuner, der har været disse Millionbevillingers første Virkning. Tusinder af ledige Hænder har direkte faaet Beskæftigelse, og indirekte har andre Tusinder faaet det, f. Eks. indenfor Teglværksindustrien og Cementrørsindustrien.

Paa samme Maade som Bevillingen af de nye 10 Millioner Kroner spaar om en fortsat rig Udvikling for Grundforbedringsvirksomheden i 1936, tyder alting paa, at ogsaa Hedeselskabets øvrige Arbejde skal forme sig tilfredsstillende i det nye Aar.

Finansloven for 1935—36 bragte Hedeselskabet betydende øgede Bevillinger paa flere Omraader og enkelte helt nye Bevillinger til nye Opgaver, og paa det i Efteraaret forelagte Finanslovsforslag for 1936—37 er Bevillingerne alle medtaget i samme Omfang. Og Resultaterne af indeværende Finansaars Bevillinger burde være en Garanti for, at Forslagene ogsaa vedtages for det kommende Aar.

Der blev i Fjor bevilget 200000 Kr. i Tilskud til Anlæg af kommunale og Amtsplantager. Dette resulterede i en meget lang Række interesserede Henvendelser, hvoraf et meget stort Tal er i Færd med at virkeliggøres. Endnu kan Tallene herfor ikke forelægges, men alting tyder paa, at 1935 vil blive markeret ved et ekceptionelt højt Antal af nye Plantager med et tilsvarende stort Areal.

Som i de nærmest foregaaende Aar har de særlige Tilskud

til sønderjydske Plantager ogsaa i Aar betydet en levende og positiv Interesse for Plantageanlæg i Sønderjylland.

I Sønderjylland er der i de sidste 3—4 Aar anlagt ca. 70 nye Plantager med et samlet Areal paa ialt over 1500 Tdr. Land.

For Læ- og Hegnsplantninger er der kommet ny Grøde. De særlige Bevillinger har virket ansporende, og det synes, at det er ved at gaa op for Befolkningen, at Læ- og Hegnsplantning fortræffeligt kan gøres til en Fællesopgave, hvor alle Kræfter efter en bestemt Plan arbejder i samme Retning. Den danske Landbostand har hyppigt og villigt anerkendt Hegnsplantningernes Værdi, men desværre ogsaa hyppigt anset disse Arbejder som værende af den Art, der godt kunde udskydes eller udføres ved Lejlighed, saaledes at det i mange Tilfælde aldrig blev gjort. Det er først nu, at det begynder at gaa op for rette Vedkommende, at Hegn og Læ er lige saa nødvendige Kulturarbejder som alt andet vedrørende det daglige Arbejde i Landbruget og med et lige saa positivt Udbytte, maaske i det lange Løb endda større. — De danske Statsinstitutioner og andre Organisationer, der yder Tilskud ved nye Brugs Oprettelse, kunde her gaa virkningsfuldt i Spidsen ved overalt at stille Krav om, at Læ- og Hegnsplantning skal være i Orden inden en vis Frist.

Fornyelsen af gamle Hegn og Smaaplantninger er kommet ind i et godt og sundt Spor. Ved særlige Tilskud er det blevet muligt for Hedeselskabet at lade nogle unge Forstmænd i Perioder udelukkende arbejde hermed. De gaar fra Gaard til Gaard og peger paa, hvad der er galt, og hvad der kan ændres, og i Praksis viser de paa Stedet, hvorledes det skal gøres. Dette Arbejde har været paatrængende nødvendigt at faa taget op.

— — —

Hedeselskabet har Gang paa Gang erfaret, at det var af den største Betydning for dets forstlige Funktionærers uafhængige Arbejde, at Funktionærerne var bosiddende paa Hedeselskabets egne Ejendomme og ikke, som Tilfældet er endnu adskillige Steder, anbragte i Ejendomme, hvor Hedeselskabet kun førte Tilsynet for den egentlige Plantageejer.

I Løbet af 1935 er det lykkedes Hedeselskabet at erhverve Slauggaard Plantage ved Vorbasse, saaledes at Selskabet herved har faaet egen Ejendom i denne udprægede Plantningsegn, hvorved Arbejdet med Forsøgsplantninger og hele det forstlige Arbejde efterhaanden med Slauggaard Plantage som Centrum kan gøres mere effektivt.

Paa samme Maade har Hedeselskabet ved Imødekommenhed fra A/S Guldager Plantage paa særdeles gunstige Betingelser er-

hvervet Guldager Skovridergaard ved Esbjerg, hvorved der forhaabentlig ogsaa er lagt Grund for en øget Indsats og mere fritstillet Virksomhed paa denne Egn.

Som bekendt har Hedeselskabet i en Aarrække ejet Rens Hedegaard helt nede ved Grænsen. Umiddelbart før Aarsskiftet har Hedeselskabet indledet Forhandlinger om yderligere at udvide denne Ejendom ved Tilkøb af Ny Rens Hedegaard, saaledes at der her med Tiden kan etableres et betydende Centrum for Plantningsarbejdet i denne saa træfattige og magre Egn.

For Afsætningen i de ældre Plantager har der paa Linie med de foregaaende Aar været arbejdet maalbevidst. Brændesalget er oparbejdet til en betydende Faktor i Plantagernes Balance, og med den af et privat Selskab nyoprettede Fabrik i Troldhede, A/S Troldhede Pladeindustri, i Aarets sidste Maaned afsluttede Overenskomst synes der yderligere sikret Plantagerne en betydende Aftager for Udhugst og ungt Træ, saaledes at Plantagernes normale forstlige Drift kan gennemføres paa forsvarlig økonomisk Basis ind i Fremtiden.

— — —

Af det foregaaende vil man forstaa, at Det danske Hedeselskab i 1935 har haft et rigt og godt Arbejdsaar, hvor Selskabet paa alle Felter har haft Opgaver nok. — Som altid har der været arbejdet saa vidt muligt paa langt Sigt, aldrig for den tilfældige Vindings Skyld. Det har altid været Hedeselskabets Opgave at søge at lette Tidens Krav, men under Hensyntagen til, hvad der baader de kommende Slægter. Arbejdet i 1935 peger langt ind i Fremtiden.

Udover Landet har det Danske Hedeselskab en Kreds af særligt Interesserede, vore Forretningsførere, der hver for sig i hver sin By gør sit til at holde sammen paa Selskabets Medlemmer. Det er et uegennyttigt Arbejde, men et nødvendigt og uundværligt Led i hele Selskabets Organisation. Der er her Grund til at rette en Tak til d'Herrer Forretningsførere, eftersom Medlemstallet i Aar har fulgt den samme stigende Linie som 1934 indledede. Der er i Aar tilkommet ca. 1200 nye Medlemmer, medens Afgangen kun har været det normale.

Et stort og stigende Tal af Medlemmer og Venner bag Det danske Hedeselskabs Virksomhed er den egentlige sunde Baggrund for, at dets Arbejde følger de rigtige Linier, virker til Gavn for vort Land og det danske Samfund.

Naar Resultaterne — Løsningen af de tidt meget krævende og vidt forskellige større og mindre Opgaver — allerede nu former sig saa smukt, er der Grund til at takke Funktionærerne ud

over Landet, der har vist Dygtighed og Forstaaelse af de store Krav, der har været stillet til dem — uden en trænet og dygtig Stab af Medarbejdere havde Det danske Hedeselskab aldrig kunnet gennemføre Arbejdet i samme Omfang, som sket er.

I 1936 runder Det danske Hedeselskab 70 Aar. Udviklingen i de senere Aar har vist, at det endnu staar i sin fuldeste Livskraft. I de svundne Aar er Arbejdet gaaet godt; arbejder alle gode Kræfter med og slutter op ogsaa i de kommende Aar, har Hedeselskabet baade Opgaver nok og Vilje til at løse dem langt ind i Fremtiden.

Chr. Lüttichau.
Bestyrelsens Formand.

C. E. Flensborg.
Direktør.

GAVER TIL HEDESELSKABET.

Arkivar, Dr. phil. *William Christensen*, København, der i en Aarrække har tilstillet Hedeselskabet et ekstraordinært Bidrag paa 100 Kr., har atter for 1935 skænket Selskabet et saadant Beløb.

LITTERATUR.

Et Standardværk om Danmarks Landbrug.

For første Gang siden Aar 1900 er der med den Anledning som Brüssel-Udstillingen gav, udarbejdet et stort anlagt Værk om Danmarks Landbrug, som derefter er udsendt paa de tre Hovedsprog, forsynet med et rigt Billedmateriale. Tillige er der udsendt en dansk Udgave, men uden Billeder.

Der er med dette Værk fremstillet et Værk af ikke alene blivende Værdi som oplysende Haandbog, men tillige af en Karakter, der løfter den op i et højere Plan end lignende Værker som Regel fremkommer i.

Det er Landbrugsraadet, der har taget Initiativet til Udsendelsen af „Danmark Landbruget“, og under Redaktion af et Udvalg, bestaaende af Forstander *N. Bredkjær*, Tune, Red. *A. Axelsen Drejer* og Generalsekretær *A. Høgsbro Holm* med Fuldmægtig *A. F. Knudsen* som Sekretær, er der fra en Række Fagmænd, fremragende sagkyndige indenfor hver sit Omraade,

samlet en Række Bidrag, som tilsammen giver et fuldstændigt Billede af de mange forskellige Faser i det danske Landbrugs Historie, Udvikling, Arbejdsformer og Kaar.

Hver enkelt Forfatter har faaet til Opgave at skrive saa klart og kort som muligt om netop det Felt, han er sagkyndig i, og det er vist lykkedes paa en forbavsende heldig Maade at ramme netop det, der har været Tanken. I 25 Artikler, fordelt paa nogle Hundrede Sider, smukt stort Kvartformat, er der koncentreret alt, hvad ikke alene en Udlænding, men ogsaa omtrent alt, hvad en Dansker kan ønske at vide om Danmarks Landbrug. Overskueligt og klart, som Bogen er arrangeret, finder man let, hvad man søger, og Indholdet er ikke alene bygget op i en lettilgængelig oplysende Form, men tillige paa en saadan Maade, at store Dele af Bogen kan læses med stor Fornøjelse af den, der blot søger sig Underholdning af historisk, national eller topografisk Karakter.

Et omfattende afsluttende Tabelværk paa godt et halvt Hundrede Sider bringer alt ønskeligt af statistisk Karakter vedrørende Landbruget.

Det er en mærkelig Ejendommelighed, at Værket kun er forsynet med Billeder i den tyske, franske og engelske Udgave. Havde den danske Udgave været forsynet med Billeder paa samme Maade som de øvrige Udgaver, vilde utvivlsomt en Del af Udgifterne kunde være taget ind ved Salg herhjemme. Nu mangler den danske Udgave det, der helt ud vilde gøre den til det smukkeste Standardværk i en dansk Landmands Boghylde.

— — —

Et særligt Kapitel handler om „Landvinding“. Det er skrevet af Afdelingsleder Niels Basse, og fortæller om alle de forskellige Sider af danske Landvindingsarbejder, saaledes som de i alt væsentligt er udformet gennem de sidste 2—3 Slægtled. Naturligt kommer Artiklen til i ret høj Grad at blive en indgaaende Omtale af Hededeselskabets Indsats. Kapitlet slutter med følgende Bemærkning:

Det danske Samfund ser med Glæde tilbage paa det Landvindingsarbejde, der siden Midten af forrige Aarhundrede har bragt langt over Halvdelen af Danmarks udyrkede Arealer under Kultur, og som tillige har banet Vej for det Arbejde, der endnu maa gøres paa dette Omraade. Naar Arbejdet er lykkedes som anført, maa dette ogsaa ses paa Baggrund af den Udvikling, Samfundslivet teknisk, økonomisk og erhvervsmæssigt har undergaaet i denne Periode. Det er i disse Aar, de danske Landeveje og Jernbaner udbygges, og at Landets bærende Erhverv, Landbruget, lægges fuld-

Reck Kedler

„KEDLEN MED DEN HØJE NYTTEVIRKNING“.

*Staalkedel Serie GB
for Fyring med Brænde.*

Reck-Brændekedler udføres i
Størrelser fra 2–50 m² Hedefl.
og for alle Brændelængder.

Reck's Opvarmnings Comp. A/s, Kbh. N., C 7480.

Ellidshøj Kridt- og Kalkværker

ved Chr. Sørensen.
Telefon 4. **Ellidshøj St.** Telefon 4.
Fabrikation af prima Gødningskalk (95 %), pulvertseret og
upulveriseret, samt Foderkridtmel til billigste Dagspriser.
Foreninger indrømmes Rabat.

Nivaagaards Teglværk.

Telf. Nivaa Nr. 9. Nivaa St.
Drænrør i alle Dimensioner
fra 2" til 15". — **Lerrør** med
og uden Muffe fra 6" til 15".
— *Forlang Tilbud.* —

Drænrør.

Røde Drænrør fra 2"—8" al-
tid paa Lager. Forlang Tilbud.
1/8 Aalborg Teglværker.
Boulevarden 21. Telf. 24 & 305.

HØJSLEV TEGLVÆRKER

leverer
PRIMA, RØDE DRAINRØR
i Størrelse fra 2 til 8 Tommer.
Indhent Tilbud. Tlf. Højslev 3.

Aktieselskabet Frederiksholms Tegl- og Kalkværker.

Hovedkontor: Vesterbrogade 12, København V. Tlf. Central 282
Mursten — Tagsten — Drainrør
Kalk m. m.

J. C. HALVORSEN

Kroghsgades Cementstøberi
AARHUS
Kontor: Dannebrogsgade 20
Telf. 5019—5020

Imprægn. Cementrør, anerk. af
Autoriteterne som fuldstændig
Erstatning for glass. Lerrør.
Monierrør. Maskinstampede
Rør. Brøndringe.
Dagens billigste Pris.
— — Forlang Tilbud. — —

Vore anerkendte - RØDE DRÆNRØR -

føres altid paa Lager fra 2" til 8".
Tilbud til Tjeneste.

A/S Gammelgaard Teglværk,
Skive.
Telefon 187.

**BENZIN PETROLEUM
MOTOR OLIER
BRÆNDSOLSOLIER**

De forenede Kalkværker

Tlf. 25 **Thisted** Tlf. 25

Fabrikation af prima pul-
veriseret Gødningskalk (97 %) og
samt pulveriseret brændt Kalk
„**Separator Pulverkalk**“
til saavel Gødnings- som Mu-
rerbrug. — Billige Priser og
fordelagtige Betingelser.
Foreninger indrømmes Rabat.

A/S L. Hammerich & Co.
Specialforretning i Bygnings-
artikler. Grundlagt 1854.
Telefon Nr. 7050 (3 Linier).
Aarhus.

Stryg elektrisk

N.
K.
T.

”DANSK STAALGÆRDE” FRA 2/3 NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

BEDSTE OG BILLIGSTE
HEGN TIL

KREATURFOLD, HAVE,
MARK, SKOV ETC.

Faas hos enhver Isenkræmmer og Købmand.

N.
K.
T.

stændigt om og gaar en enestaaende Opblomstring i Møde, og det er i disse Aar, at det danske Finansvæsen udbygges i dets nuværende Former, og at Andelstanken udvikledes til Fordel for netop Landbruget og dets Arbejdskaar, men først og fremmest er Arbejdet dog alligevel lykkedes, fordi der bag de Institutioner, der førte an i Arbejdet, ikke alene stod en enig Offentlighed, men Tusinder af maalbevidste og viljestærke Kvinder og Mænd, parat til at udkæmpe en storstilet Kamp mod en haard og umild Natur.

has.

LÆRER OG KORDEGN KR. HOLM, R.

Efter et langt og usædvanlig virksomt Liv afgik pens. Lærer og Kordegn Kr. Holm, Rdr. af Dbg., den 27. December ved Døden i sit Hjem, Bülowvej 30, København, efter at han, paa Vej hjem fra Gudstjenesten 1. Juledag, rantes af en Hjerneblødning.

Afdøde, der blev ca. 82 Aar, var en særdeles velkendt Mand her paa Djursland, hvor han gennem sit lange Liv fik Lov at virke i Skolens Tjeneste som en meget dygtig og skattet Lærer, om hvem det ikke er for meget sagt, at han var mere end almindelig afholdt af sine Elever.

Lærer Holm demitteredes i 1873 og fik, efter godt et Aars Vikariat paa Samsø, Embede i Romalt ved Randers og virkede

her i 5 Aar, indtil han forflyttedes til Feldballe i Ebeltoftegnen, hvor han i 20 Aar havde sit Hjem og fik Lov at udføre sin egentlige Manddomsgerning. Først og fremmest arbejdede han i Skolens Tjeneste; men desforuden paa et andet Felt, der skulde blive af afgørende Betydning for saa at sige hele den østlige og sydlige Del af Djursland, nemlig Plantnings sagen, som han fik sat i Gang og under sit mangeaarige Formandsskab ledede paa en saadan Maade, at Navnet Holm sent vil glemmes her paa Eggen. Takket være hans energiske Indsats blev Eggen ret hurtig et Centrum for det samfundsnyttige Plantningsarbejde, der saa mægtigt har bidraget til at skabe Værdier og forøget Beskæftigelse, samtidig med at forhen nøgne, triste og utiltalende Egne er fuldstændig forandrede, saa de i Dag er smilende, hyggelige og idylliske; — men lad mig hellere overlade Ordet til ham selv, naar han f. Eks. (efter min Opfordring) i et Brev af 5. Januar 1928 skriver følgende:

„I August Maaned 1880 kom jeg som 26aarig ung Mand gaaende paa den usle *Sandvej* fra Kolind til Feldballe for at søge det derværende ledige Lærerembede, og det forekom mig, som den Vej gennem dette øde, fortørrede, mennesketomme Landskab aldrig vilde faa Ende. Her burde jo plantes, tænkte jeg; her burde jo igen blive Skov!

I 1881 var jeg fræk nok til at indbyde den bekendte Dalgas til at holde et Foredrag i Feldballe Skole om Plantesagen, og han sagde „Ja“ paa den Betingelse, at jeg garanterede, at Folk vilde møde; endvidere skulde jeg naturligvis sørge for Kost og Logi til ham. Dalgas kom. Skolen var fyldt med interesserede Folk, og han holdt et ypperligt Agitationsforedrag, i hvilket han imødegik alle de Indvendinger, Folk plejede at komme med.

Da jeg ikke selv førte Husholdning, logerede og spiste Dalgas i Præstegaarden. Om Aftenen spurgte Paster Schmidt: „Kan De vel komme ud af det med Bønderne derude i Hedeegnen?“ „Jo“, svarede Dalgas, „det er meget let; men det kniber med Præsterne; de er ikke til at have med at gøre.“ (Der var saa meget Skriveri og Væsen for at faa Lov til at plante Præstegaardsjord)“.

Mødet i Feldballe med Dalgas som Taler blev Indledningen til, at en Plantningsforening stiftedes den 27. Januar 1890 i Rønde, og her blev Lærer Holm valgt som Formand for Foreningen og beklædte denne Stilling til 1906. — For nu rigtig at faa Skub i Plantningssagen oprettede han en Planteskole i Feldballe, og af og til, naar Tid og Lejlighed gaves, tog han omkring og talte med

Folk om Sagen og fik dem som oftest interesserede i Arbejdet, saa de selv tog Arbejdet op.

I Aaret 1900 forlod Lærer Holm Feldballe og rejste til Ebeltoft, hvor han senere kaldtes som Kordegn. Her virkede han til 1920, da et Halsonde tvang ham til at give op med Undervisningen i Skolen. Man maa imidlertid ikke tro, at han derfor gav op. Ret hurtig fandt han sig en Plads paa Kontoret for vildfarne Børns Redning, og her virkede han gennem en Aarrække, ligesom han i Ferierne drog omkring og tilsaa disse Børns Plejehjem i Jylland.

Paa sine gamle Dage havde Lærer Holm den Glæde at modtage De samvirkende Plantningsforeningers Sølvbæger som Tak for hans Indsats i dette Arbejde. Begivenheden skete i 1928 ved Aarsmødet i Sæby, hvor Lærer Holm var til Stede og interesseret som altid fulgte hele Aarsmødet.

Det var ved denne Lejlighed, jeg rigtig lærte at kende og skatte Lærer Holm som det udmærkede, aandsfriske og ildfulde Menneske, han var — ingen kunde som han sætte Humør i Gemytterne; derfor er det egentlig slet ikke underligt, at det netop skulde blive ham, der blev Foregangsmanden her paa Egnen for Plantningsagen, der var hans Hjertebarn, og som han elskede til det sidste. Han gjorde, hvad han kunde, og han sank paa Valen med Gudsfreden i Sjæl og Sind.

Ære være hans Minde.

Stabrand, d. 31. Decbr. 1935.

P. Madsen Pedersen.

NYE DANSKE BYGNINGSMATERIALER.

En ny dansk Industri er oprettet i disse Dage efter fleraarige omhyggelige Forsøg og Forberedelser.

Forleden holdtes paa Hotel Royal i Aarhus konstituerende Generalforsamling i A/S Trolldhede Pladeindustri, der med en fuldt indbetalt Aktiekapital paa 125000 Kr. har optaget Produktionen af danske Isoleringsplader af 2 forskellige Typer.

Det nye Selskabs Bestyrelse bestaar af Det danske Hedeselskabs Formand, *Hoffjægermester C. Lüttichau*, Tjele, som Formand, *Grosserer P. Hammerich*, Aarhus, og *Direktør Oscar Smith*, Bruunshaab, med sidstnævnte som administrerende Direktør.

Importen af Træfiberplader til Isolering har i en Aarrække været meget stærkt stigende, efterhaanden som Arkitekter, Haandværkere og Forbrugere fik Forstaaelse af de mange Fordele disse lette, lyd- og varmeisolerende Plader frembyder, og adskillige Gange har det været paatænkt at oprette en dansk Fabrikation af saadanne Plader, men uden at Planerne førte til noget.

For ca. 5 Aar siden førte *Direktør O. Smith*, Bruunshaab, nærmere udformede Planer frem for Det danske Hedeselskabs Ledere, og da man netop paa den Tid var nødsaget til at søge

Fabriksbygningen i Trolldhede.

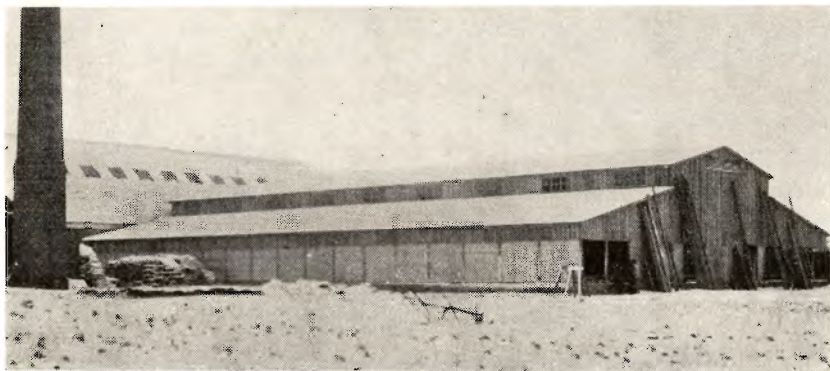
Skodshøj fot.

nye Veje for Afsætningen af Plantagernes Udhugst og lette Træ, gik Hedeselskabet ind paa en nøjere Undersøgelse af Mulighederne. Dette førte til en Række Forsøg — foretaget i Samarbejde med Teknologisk Institut ved Laboratorieførstander *Dr. techn. Th. Madsen*, og efter langvarige Eksperimenter lykkedes det at føre Forsøgene frem til en Metode, hvorved der kunde fremstilles en Træfiberplade af dansk Materiale og dansk Arbejde, der viste sig helt og fuldt ud at kunne staa Maal med tilsvarende udenlandske Plader og paa enkelte Omraader endda at være bedre end mange udenlandske. Denne Træfiberplade har faaet Navnet „Danatex“ og Det danske Hedeselskab har overladt Fremstillingsretten til A/S Trolldhede Pladeindustri.

Fabrikationen finder Sted i den tidligere Andels-Klædefabrik i Trolldhede, som har vist sig at være særlig velegnet til Formaalet, samtidig med at Fabrikken ligger paa et Sted, hvortil der er let Adgang til de store midtjydske Plantager, hvorfra Raamaterialerne hentes.

Fabrikationen af „Danatex“ Træfiberplader er anlagt efter en betydelig Aarsproduktion, saaledes at en væsentlig Del af Importen kan erstattes af disse danske Plader.

A/S Troldhede Pladeindustri har foruden Produktionen af „Danatex“ Træfiberplader erhvervet et udenlandsk Patent, og har optaget Fremstillingen af en Letbygningssplade, der har faaet Navnet „Troldekt“. Det er en Plade, fremstillet efter en kompliceret Proces af Træuld og dansk Cement, og er beregnet til Vægge, Skillerum, Lofter etc.; de besidder en Række gode Egenskaber, der uden Tvivl vil gøre dem til et efterspurgt Bygnings-

Fabrikkens Tørrelade.

Skodshøj fot

materiale. „Troldekt“-Pladen, der er anvendt i flere Aar og er højt vurderet i Udlandet, er ikke alene varmeisolerende, men samtidig — hvad der ved Nutidens Husbygning betyder umaadelig meget — stærkt lydisolierende, og da den tillige er en Letbygningssplade med udpræget Bæreevne, idet den iblandede Portland-Cement beholder alle sine gode Egenskaber, tyder alting paa, at der her er skabt et dansk Produkt af virkelig Betydning.

Fabrikationen af „Troldekt“-Plader er anlagt efter en meget betydelig Aarsproduktion. Pladerne fremstilles i forskellige Tykkelser fra $1\frac{1}{2}$ til 5 cm.

For de jyske Plantager betyder den nye Industri en sikker Afsætning af mange af de Produkter fra Plantagerne, som hidtil ikke har kunnet afsættes som Brænde; yderligere betyder det, at Plantageejerne med større Sikkerhed for Afsætningen kan gaa i Gang med Plantagernes Gennemhugning og Udhugning, hvor saadant har været tiltrængt, men har været udsat eller undladt af Hensyn til Udgifter og Afsætningsvanskeligheder. Alle Træleverancer forestaas af Hedeselskabet.

Fældningen af de mange Tusinde Rummeter Træ, der her bliver Brug for, vil betyde øget Beskæftigelse i Plantagerne og ved at betydelige Arbejdsstyrker kommer til Anvendelse — mindre Arbejdsløshed i Landet.

Tørreladen med Lager af Troldekt-Plader.

Skodshøj fot.

Hovedforhandlere for „Danatex“ Træfiberplader er Axel Prior A/S, København, for Øerne og A/S L. Hammerich & Co., Aarhus, for Jylland, medens sidstnævnte Firma tillige er Hovedforhandler for „Troldekt“ Letbygningsplader.

GRUNDFORBEDRINGSLOVEN FORNYET.

Ved Lov af $21/12$ 1935 er Lov af $31/3$ 33 om Laan og Tilskud til Grundforbedring fornyet. Det samlede Laane- og Tilskudsbeløb er blevet forhøjet fra 25 Mill. Kr. til 35 Mill. Kr. I Lovens § 1 er der tilføjet „Tilskudsbeløbene medregnes ikke til den paagældende Modtagers skattepligtige Indkomst“. Iøvrigt er Loven uforandret.

GAMLE GRAAPOPLER I VESTHIMMERLAND.

Ældre Folk husker endnu, hvor barsk og forblæst Vesthimmerland var for et halvt Hundrede Aar siden, før Plantningsarbejdet gennem Hedeselskabet og Plantningsforeningerne slog Rod ogsaa her.

Af de gamle Skove var kun de faa forblæste Egekrat tilbage, og kun „Lunden“ ved Overlade, „Vaar Skov“ og spredte Plantninger ved Sebbersund og Halkjær kunde vel kaldes Skov. Ligesom i Midt- og Vestjylland fandtes der kun egentlige Haver omkring Præstegaardene, Proprietær- og Herregaardene.

Fig. 1. Gamle Graapopler ved Overlade.

Norgaard fot.

At der dog ogsaa fra anden Side har været nogen Interesse for Træplantning, derom vidner den Række gamle Graapopler, der findes spredt gennem Vesthimmerland fra Staun ved Nibe Bredning over Vilsted—Overlade—Fredbjerg—Farsø—Vesterbølle—Gjedsted—Klotrup—Gjørup—Uibjerg—Laastrup—Hørup—Hvolris til Hersom ved Skalsaa, der regnes som Himmerlands Sydgrænse.

De senere Aars Efteraarstorme har tyndet stærkt ud imellem dem, men den opmærksomme Iagttagelse undgaar ikke at lægge Mærke til disse gamle Graapopler, der endnu rager op over den Plantning om Gaarde og Huse, der paabegyndtes for et Par Slægtled siden.

Fig. 1 viser en Række af disse gamle Popler, der staar meget

vindudsat paa en Bakke N. Ø. for Overlade By. En nu omtrent 80aarig Mand — Anton Jensen —, der er født i Ejendommen, hvorom disse Popler er plantet, har fortalt mig, at han husker, man engang i hans Hjem, da han var en 4—5 Aar gammel, havde Besøg af en gammel Mand, der, da Talen faldt paa de gamle Popler, udtalte: „Da jeg var en lille Dreng, som du er nu, hjalp jeg min Fa'r at plante disse Popler“.

Derefter skulde disse være ca. 135 Aar gamle.

Billedet paa Fig. 2 viser en Gruppe gamle Træer ved „Aarupgaard“ ca. 2 km Sydvest for Vindblæs St. En nu forlængst nedlagt Mølle dam gik helt ind til Foden af Træerne. Fig. 3 viser den største af Poplerne, der i Brysthøjde maaler ca. 3,5 m i Omkreds og er det største Træ, jeg har maalt i Vesthimmerland.

Desværre er nu ogsaa dette faldet — ødelagt ved, at Nabotræet i en Oktoberstorm 1933 styrtede over mod det og ødelagde dets Krone. Det er Gaardens Ejer Chr. Bager, der ses staaende ved Træet.

For 10—12 Aar siden døde i Vormstrup ved Løgstør en nogle og halvfems Aar gammel Kone, der var født paa „Aarupgaard“ og som havde tilbragt sin meste Tid paa Gaarden. Hun vidste ikke, hvornaar de omtalte Popler var plantede, men fra sin Barndom mindes hun dem som meget store Træer.

Den Vejfarende, der nærmer sig Gjedsted By — ligegyldig fra hvilken Side —, undgaar ikke at lægge Mærke til den gamle Plantning, der omgiver Kirken og Præstegaarden. Dominerende her er særlig 3 gamle Graapopler, hvoraf den største staaer lige Vest for Viborg—Løgstørvejen i Hjørnet af Præstegaardshaven. Den maaler i Omkreds i Brysthøjde over 3 m.

En nu afdød Mand — Roesen —, der var født i Gjedsted i 1824, og flere gamle Folk paa Egnen har — som ogsaa fortalt om Poplerne ved „Aarupgaard“ — udtalt, at de kun husker disse Træer som allerede meget store i deres Barndom.

Om en Række Graapopler i Vesterbølle Præstegaardshave har Pastor Vriborg der fortalt mig, at det af Embedsbøgerne fremgaar, at de er plantet omkring Aaret 1780. Det største af disse Træer maaler ca. 3 m i Omkreds i Brysthøjde og er antagelig jævndrengende med Poplerne i Gjedsted.

Fig. 4 viser den sidste af en Række af gamle, flotte Popler, der indtil for faa Aar siden stod i Sydsiden af Hersom Præstegaards Have ud mod Skalsaadalen. Forgæves har jeg i Embedsbøgerne søgt Oplysning om, hvornaar de er plantet.

Træerne — paa nær det afbildede — faldt i en Oktoberstorm 1927, og jeg fik da Lejlighed til at maale dem. Højden var godt

Vægtergaarden

De Forenede Vagtselskaber

Hovedsæde: „Vægtergaarden“, Axeltorv 6, Kbh. V.

Centralstationer for:

Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm:

Kildemarksvej 18, Næstved

Nordre Birk: Bernstorffsvej 6, Hellerup

Fyen: Klingenberg 3-5, Odense

Nørrejylland: Vesterbro 44, Aalborg

Midtjylland: Søndergade 1 B, Aarhus

Sønderjylland: Jernbanegade 18, Kolding

Distriktsvagt over hele Landet v. 54 Afd.
Separat Vagt — Fast Vagt — Typerialarm
Kontrolurafdeling — Kontrol m. private Vagter

Nordens
største
Vagt-
institution,

Medlem af Dansk Arbejdsgiverforening

der
beskæftiger
300
Funktionærer

Husmændenes Ulykkesforsikring.

(Gensidig.)
Statsanerkendt.

Ca. 70,000 Forsikringer
Udbetalt i Erstatn. 8 Mill. Kr.
Reserver ca. 200,000 Kr.

Lovpligtige og frivillige Forsik-
ringer efter Ulykkesforsikrings-
loven med Adgang til Statstilskud.

Husmændenes Ansvarsforsikring.

(Gensidig.)

Ca. 83,000 Forsikringer.
Udbetalt i Erstatn. 200,000 Kr.
Reserver ca. 110,000 Kr.

Forsikring imod Erstatningsan-
svar overfor Trediemand. Risi-
koen ved Husdyrs — ogsaa Hundes
— skadevoldende Handlinger er
medindbefattet **uden tillægs-
præmie**

Nærmere Oplysninger faas ved
Henveudelse til Distriktsforstan-
derne, Sognetillidsmændene eller
til Hovedkontoret:

Nørrevoldgade 16,
København K.

Telefon 383.

Kampmann & Herskind^{A/s} Kul og Cokes Import Vestergade 2 København Telefon 2628

HELLESENS SENIOR

er en stor, stærk, paalidelig Haandlygte

HELLESENS SENIOR

giver blændende Lys Aar efter Aar med

HELLESENS

verdenskendte Tør-
element

HELLESENS SENIOR

i Regn og Blæst
uden at blinke

Absolut farefri i Ga-
rager, Stalde, Pak-
huse og i Hjemmet

Uundværlig Jægerhytten

CEMENT

„RAPID“

RAPID

— den nye Cement —

opnaar efter 2 Døgn's Hærdning samme Styrke
som normal Portland-Cement efter 6 Døgn.

DANSK CEMENT CENTRAL

Aktieselskabet

Vejle Bolte- & Møtrikfabrik.

Grundlagt 1899.

Telefoner:
Kontor 93 & 1093.
Fabrik 2120 (2 Linier).

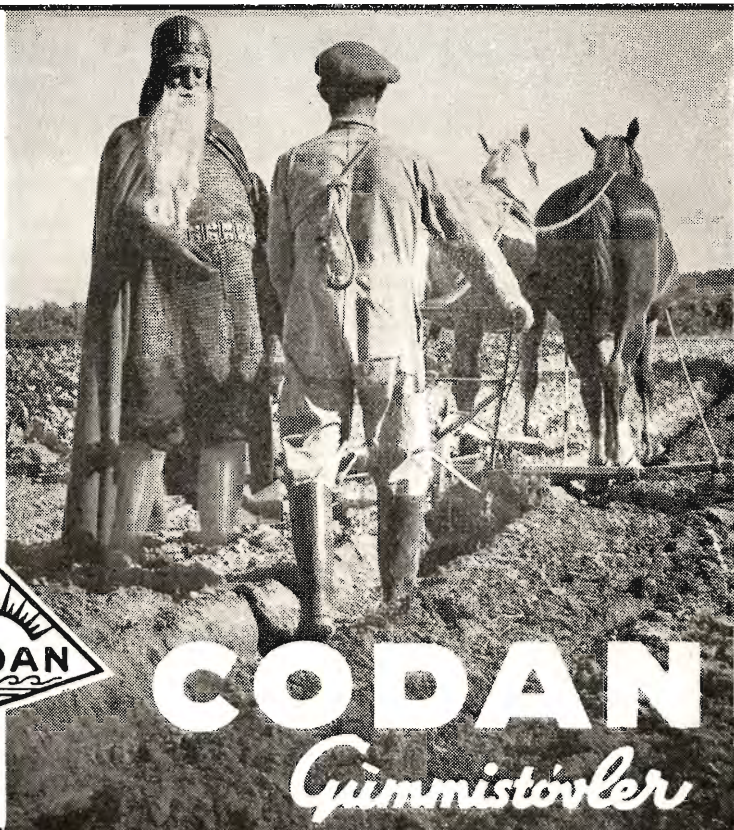
Telegr.-Adr.:
Boltefabriken.

**Alle Slags Bolte Skruer,
og Skinnespiger.**

Leverandør til
De danske Statsbaner.

Du Bonde, der bag Ploven
gaar,
mens Blæst og Byger mod
dig slaar,
værl dansk, køb dansk fra
Top til Taa,
træk danske CODAN-Støv-
ler paa,
saa holdes Foden varm
og tør,
saa holder ogsaa dit Humør!

HOLGER DANSKE

CODAN

Gummistøvler

Varde Bank

Esbjerg Afdeling

Kongensgade 62
og Fiskerihavnen

A/s Varde Staalværk, Varde.

||| 1. Kl. Staalstøbegods til Tip-
vognshjul, Bremsklodser og
andet Entreprenørmateriel. —

Ildbestandigt „Vardan“. — Manganstaal.

20 m og Omkredsen i Brysthøjde 3 til 3,15 m. Det største af Træerne havde en Kævle paa 8 m's Længde — jævnfør — og 1 m i Diameter paa Midten. Grundet paa den frie Stilling, Træerne havde, var Kronerne store og brede, Højden vilde antagelig ellers været større.

Gennem mange Aar ynglede en Storkefamilie i en af de væltede Popler. Den store Rede var anbragt i en Kløft ved en svær, afbrækket Gren 10—12 m over Jorden.

Desværre maatte Træerne saves i Brænde, da det trods mange Forsøg ikke lykkedes at afhænde dem til et mere nyttigt Formaal. Transporten af de svære Kævler fra den kæragtige Bund, hvorpaa de laa, lod sig ikke ordne med de tilstedeværende Redskaber og Transportmidler.

Ved Opsavningen blev brugt en gammel stortandet Skovsav, der efterlod en saa ru og opreven Flade paa Roden, at en senere foretagen Tælling af Aarringene ikke kunde foretages nøjagtig.

Sikkert stammer Træerne dog fra den samme Periode som Poplerne i Vesterbølle og Gjedsted, og Træet paa Fig. 4 er derefter 150 til 160 Aar gammelt. Ogsaa paa Plantningsomraadet har Datidens Præster saaledes været Foregangsmænd.

Johs. Th. B. fot.

Fig. 2. Graapopler ved „Aarupgaard“.

Ved Gaarden „Kirstinelyst“ lidt N. Ø. for Ulbjerg staar endnu to gamle Graapopler, der skal være plantet omkring 1818, da en Anders Christensen byggede Gaarden, efter at han faa Aar før var vendt hjem fra Deltagelse i Napoleonskrigene. Samtidig kom en anden ung Mand — der ogsaa havde kæmpet under Bonapartes Faner — til Ulbjerg, hvor han købte Ulbjerg Nørgaard. Ved denne Gaard, der endnu kaldes „Jessens Gaard“, stod indtil for faa Aar siden nogle store Graapopler, som han havde plantet omkring Gaarden. — Han døde 1861, og hans Gravsten paa Ulbjerg Kirkegaard viser, at han var født i Trosbøl 1795.

De to unge, plantningsinteresserede Gaardmænd har sikkert været Kammerater fra deres Deltagelse i Napoleonskrigene. Interessen for Plantning kan de have faaet ved at lægge Mærke til de førømtalte hurtigtvoksende Graapopler i Gjedsted, der paa det Tidspunkt allerede maa have været ret store Træer. Men mere sandsynligt er det dog, at Jessen fra sin Hjemegn har haft Interesse for Plantning og straks her har søgt at pynte og lune om sit nye Hjem i den barske og træløse Egn — og Kammeraten Anders Christensen har, efter at han paa sine Rejser har set andre og smukkere Egne, været let at faa med i dette Arbejde.

Af et Skøde, som nuværende Ejer af „Kristinelyst“ — Gaardejer Anders Andersen — opbevarer, fremgaar det, at omtalte Anders Christensen i 1826 solgte Gaarden til Anders Andersens Bedstefa'r. Han købte derefter en Gaard i Fredbjerg i Farsø Sogn, og enkelte store Graapopler vidner her endnu om, at hans Plantningsinteresse flyttede med.

Da nuværende Ejer af denne Gaard Jens Laigaard for en Del Aar siden ombyggede denne, maatte en Række af Anders Christensens Graapopler, der stod inde i Gaarden, desværre fældes. Tælling af Aarringene stemmede godt med Opgivelsen om, at de var plantet 1827—30.

I lang Tid vedblev der at være en vis Forbindelse mellem de to Gaarde, der udskilte sig fra Omgivelserne som „Gaarden med de store Popler“.

Mine Oplysninger om disse Forhold stammer — ret samstemmende — fra omtalte Gaardejer Anders Andersen, „Kirstinelyst“ ved Ulbjerg, og Fru Kjærsgaard, Strandby, der for nogle Aar siden døde i Farsø over 70 Aar gammel. Baade Anders Christensen og Johan Jessen var hendes Oldefædre.

Lige Vest for Løgstør—Viborg Landevej i Gjørup By stod til for ca. 10 Aar siden en Række kraftige gamle Graapopler, som menes at være plantet af en Lærer Jens Lyngkrog, der havde Embede her omkring 1800.

Ved et Besøg, som jeg for nogle Aar siden aflagde i Skolen, beklagede Læreren sig over, at Poplerne tog for meget Lys fra hans Vinduer. Jeg raadede ham da til at faa Træerne, der var ret bredkronede, „stammet noget op“; men næste Gang jeg kom igennem Gjørup, var de smukke og imponerende Træer borte og Gjørup en Seværdighed fattigere.

Et Par Aar efter rejste Læreren til et andet Embede.

Selvom mange af disse gamle smukke Træer saaledes nu er borte — enten falden som Offer for stærke Storme eller for Folks

Mangel paa Pietetsfølelse eller af andre mere materialistiske Grunde —, saa findes der dog, som nævnt i Begyndelsen af denne Artikel, ikke saa faa af dem spredt over Vesthimmerland, mange flere end her omtalt, smukke, livskraftige Træer, der er en Pryd i Landskabet. Som oftest rager de højt op over den nye indtil 100 Aar yngre Plantning.

Tit maa man tænke paa, hvordan Himmerland nu kunde have set ud, hvis det var lykkedes dengang at vedligeholde og

Johs. Th. B. fot.

Fig. 3. Største Poppel i Gruppen ved „Aarupgaard“, 3,5 m i Omkreds i Brysthøjde.

B. Bavngaard fot.

Fig. 4. Graapoppel i Hersom Præstegaardshave.

udvikle denne Plantningsinteresse; 2—3 Slægtled hengik, før der igen kom Gang i dette Arbejde.

Det var ønskeligt, om man vilde lade disse gamle Træer i Fred. Grundet paa de barske Forhold, hvorunder de er vokset op, er Kronerne ofte ensidigt udviklede mod Øst, og dette har ofte været Anledning til at de tilsidst er bleven et let Bytte for en Oktoberstorm, inden Løvet var faldet.

Herpaa kan der rettes noget ved at bortsave de underste mod Øst vendende Grene.

Graapoplens hurtige Vækst og dens Modstandsdygtighed mod Vinden er jo velkendt, og sikkert har mangan „Plantningsmand“ haft Opmærksomheden henvendt paa de gamle Graapopler, da Plantningssagen igen blev aktuel paa disse Egne. Den er da ogsaa bleven anvendt flere Steder af min afdøde Kollega her i Egnen Forstassistent Haugsted for 20—30 Aar siden, ligesom den kendte ogsaa nu afdøde Plantningsmand Oberstløjtnant Rambusch har brugt den i Læplantningen om den bekendte Plantage „Lerkefeldt Bjerger“.

Resultatet er ikke godt. Træerne har kun udviklet sig langsomt og er almindeligvis slet formede. De synes i Modsætning til de omtalte gamle Træer ikke at være vindhaarde. Nu afdøde Skovrider Lorents Smith, der havde særlig Interesse for Graapopler, har meddelt mig, at disse Popler er de saakaldte „Fiskbæk-Graapopler“, der blev indkøbt gennem ham fra „Bøtøgaard“ ved Gjedser, og at han forlængst havde indset, at de ikke egnede sig for Forholdene her i Vesthimmerland.

Ukendt med dette Forhold fik ogsaa jeg for 10—12 Aar siden en Del Graapopler fra „Bøtøgaard“, hvoraf en væsentlig Del blev plantet her omkring. Det gik som ovenfor omtalt. Udviklingen var langsom og daarlig. Dette skyldes dog ikke alene de klimatiske Forhold, men snarere gentagne stærke Angreb af den lille Poppelbuk (vist *Saperda populnia*), hvis Larve udhuler og ødelægger Skuddene Aar efter Aar, hvorved der fremkommer smaa Knuder paa Grenene, der giver dem et leddet Udseende — lignende en vis Pileurt.

At dette kan være Grunden synes at fremgaa af følgende:

Et Par Aar efter at vi havde plantet disse Popler, blev en af dem flyttet ned i en lille Plantning i Gatten By, hvorved den blev isoleret fra de andre, og nu i 12 Aars Alderen har den naaet en Højde paa ca. 10 m og en Diameter i Brysthøjde paa ca. 25 cm og er stadig i stærk Vækst.

Efter dette mislykkede Forsøg paa at give Graapoplen en Renaissance her i Vesthimmerland forsøgte jeg selv at fremelske Planterne.

De første Aar efter Fældningen af de omtalte Popler ved Gjørup mellem Gjedsted og Ulbjerg voksede der en Mængde Rodskud frem paa „Stødene“. 3 Aar i Træk hentede jeg 2—300 Stiklinger, der blev udplantet i Haven her, men enten voksede de slet ikke, eller ogsaa blev de ødelagt af en Mængde smaa, sorte Bladbiller.

Et Eksemplar voksede og staar som et Minde om ogsaa dette mislykkede Forsøg.

Findes der mellem Tidsskriftets Læsere nogen, der ved Fremelskning af Graapoplen har høstet mere positive Erfaringer, vil jeg være taknemlig for Oplysninger herom. Ved den spredte Forekomst af de gamle Graapopler her i Egnen vil det være for besværligt at anvende de faa Rodskud, de giver.

Gatten, Decbr. 1935.

Johs. Th. Bavngaard.

NYE PLANTAGEAREALER.

- Nr. 2863 A. *Lindet Skovgaard Plantage*, ca. 7,9 ha, Arrild Sogn, Tønder Amt. Plantagen ejes af Gaardejer Chr. Christiansen, Lindet Skovgaard pr. Arnum. Arealet bestaar af gammel Agermark. Arbejdet er paabegyndt.
Arbejdet ledes af Skovrider Fromsejer.
- Nr. 2864 A. *Svanstrup Plantage*, ca. 7,7 ha, Brede Sogn, Tønder Amt. Plantagen ejes af Gaardejer Søren Clausen, Svanstrup pr. Bredebro. Arealet bestaar af Agermark. Arbejdet er paabegyndt.
Arbejdet ledes af Skovrider Fromsejer.
- Nr. 2865 A. *Kokdal Plantage*, ca. 7,6 ha, Vedsted Sogn, Haderslev Amt. Plantagen ejes af Karetmager Læbel og Malermester Schødt, O. Jersdal. Arealet bestaar af Agermark. Tilplantningen er paabegyndt.
Arbejdet ledes af Skovrider Fromsejer.
- Nr. 2866 A. *Ørsted Sandbakke Plantage*, ca. 44,7 ha, Ørsted Sogn, Rougsø Herred, Randers Amt. Plantagen ejes af Hedeselskabet. Arealet bestaar af
Arbejdet ledes af Skovrider Thyssen.
- Nr. 2867 A. *Staghøj Plantage*, ca. 5,6 ha, Føvling Sogn, Tyrsting Herred, Aarhus Amt. Plantagen ejes af Gaardejer N. Olufsen Schultz, Føvling pr. Brædstrup. Arealet bestaar af gammel Ager og Hede. Tilplantningen er paabegyndt,
Arbejdet ledes af Skovrider Piper.
- Nr. 2868 A. *Skovby Langbjerg Plantage*, ca. 5,5 ha, Vedsted Sogn, Haderslev Amt. Plantagen ejes af Landmand H. Skov, Skovby pr. Hovslund. Arealet bestaar af Agermark. Tilplantningen er paabegyndt.
Arbejdet ledes af Skovrider Fromsejer.

- Nr. 2869 A. *Ellum Vestermark Plantage*, ca. 5,9 ha, Løgumkloster Landsogn, Tønder Amt. Plantagen ejes af Gaardejer M. Petersen, Ellum pr. Løgumkloster. Arealet bestaar af Agermark. Tilplantningen er paabegyndt.
Arbejdet ledes af Skovrider Fromsejer.
- Nr. 2870 A. *Taarehøj Plantage*, ca. 5,1 ha, Klipleve Sogn, Aabenraa Amt. Plantagen ejes af Proprietær Kresten Philip- sen, Lundtoft. Arealet bestaar af gammel Agermark. Tilplantningen er paabegyndt.
Arbejdet ledes af Skovrider Fromsejer.
- Nr. 2871 A. *Æggesø Plantage*, ca. 35,9 ha, Ejsing Sogn, Ginding Herred, Ringkøbing Amt. Plantagen ejes af Fabrikant P. Hyldgaard, Ejsing. Arealet bestaar af gammel Ager. Tilplantningen er paabegyndt.
Arbejdet ledes af Forstassistent J. Jensen.
- Nr. 2872 A. *Dochvejlers Plantage*, ca. 10,5 ha, Seem Sogn, Ribe Herred, Ribe Amt. Plantagen ejes af Hr. Nicolai og Hans J. Dochvejler, Lustrup. Arealet bestaar af gammel Ager. Tilplantningen er paabegyndt.
Arbejdet ledes af Skovrider Heineth.
- Nr. 2873 A. *Træhede Plantage*, ca. 9,7 ha, Vedsted Sogn, Haderslev Amt. Plantagen ejes af Sønderjyllands Kreditforening, Haderslev. Arealet bestaar af gammel Ager. Tilplantningen er paabegyndt.
Arbejdet ledes af Skovrider Fromsejer.

MINDRE MEDDELELSER.

Hedeselskabets Rejselegat.

Af Hedeselskabets Rejselegat, der kan søges af Hedeselskabets Plantningsfunktionærer og som skal anvendes til en Studierejse i Udlandet, vil der for Aaret 1936 være en Portion paa ca. 500 Kr. at uddele.

Ansøgning herom indsendes inden Februar Maanedes Udgang til Legatbestyrelsens Formand, Gaardejer A. Levring, Væth pr. Langa.

•

Den i Hedeselskabets Tidsskrift Nr. 12 1935 bragte Artikel om Brændets Pris- og Varmeforhold overfor Koks var tilstillet Tidsskriftet af Bøgetræsudvalget.

*

Vi henleder Opmærksomheden paa omstaaende Annonce fra Hedeselskabets Laboratorium vedrørende Laboratoriets Takster for Kalktrangsundersøgelser og Mergelanalyser.

Hotel
PHØNIX
Viborg

Byens Hotel
Telf. 50—257

VIBORG ANDELS-SVINESLAGTERI
Vort Udsalg bringes i Erindring
TELEFON 779

Dansk Plantageforsikringsforening

tegner Forsikring af Genplantningsværdien for Naaletræs-plantager overalt i Danmark. Indskud een Gang for alle 50 Øre pr. ha, dog ikke under 1 Kr. Aarlig Præmie pr ha 15 Øre, dog ikke under 50 Øre. Vedtægter og Indmeldelsesblanketter faas ved Henvendelse til

FORENINGENS KONTOR I VIBORG.

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros.
Bogtrykkeri.
Kontorforsyning

Sct. Mathiasgade 31—33.
Telf. Viborg 802—803.

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid:
9—2 og 5—6

Telefoner:
1131—1132—1133

Hedeselskabets Laboratorium

Kalktrangsundersøgelser.

Almindelig Takst.

- 1 Reaktionsbestemmelse (Reaktionstal og Klorkaliumtal) 75Øre
1 Kalkbehovbestemmelse 300 „

Lav Takst.

- 1 Reaktionsbestemmelse (Reaktionstal og Klorkaliumtal) 60 „
1 Kalkbehovbestemmelse 200 „

Analysér til lav Takst udføres lejlighedsvis.

- Mergelanalyser** pr. Stk. 50 „

A. Philipsen & Co., Viborg.

Maskinanlæg - Automobiler.

Telefon 532—1064.

Elektriske Anlæg - Vandværks-
anlæg. Telefon 174—274.

Ceres
ØL-MINERALVANDE

Dansk Andels-Egekспорт

Kgl. Hofleverandør

er Producenternes
egen Forretning og
yder derfor disse
det fulde Udbytte.

Hovedkontor:

Vester Voldgade 7 og 9,
København V.

Assurance-Compagniet

BALTICA A/S

København K.

Bredgade 42.

„KUSTOS“ KREATURFORSIKRINGSFORENING
STIFTET AF DANSKE LANDMÆND 1881
FORSIKRER HESTE, KVÆG, FAAR OG SVIN
KONTOR: HAVNEGADE 4, AARHUS TELEFON NR. 1300

DRIK JYDSK ØL I JYLLAND

FORLANG

**„ODIN“
ØL**

FINESTE KVALITETER

AEROLIT
DANSK-SIKKERHEDSPRÆNGSTOF.

Hedeselskabets Skrifter.

I Anledning af 100 Aars Dagen for E. M. Dalgas' Fødsel har Hedeselskabet udsendt i særlig smuk Udstyrelse E. M. Dalgas' smukke Værk „Geografiske Billeder fra Heden“, der faas tilsendt fra Hedeselskabets Kontor i Viborg mod Indsendelse af 1 Kr. 50 Øre.

Endnu haves et Oplag af C. Nyrops Jubilæumsskrift „Det danske Hedeselskab 1866—1916“, et smukt illustreret Værk, der faas frit tilsendt ved Indsendelse af 5 Kr. til Hedeselskabets Kontor i Viborg.

Ligeledes har Hedeselskabet udarbejdet et nyt Plantagekort over Jylland med alle de gennem Hedeselskabet, Statsskovvæsenet og Klitvæsenet til Udgangen af 1927 anlagte Plantager.

Kortet faas mod Indsendelse af 1 Kr. plus Porto til Hedeselskabets Kontor i Viborg.

„Nogle Erfaringer vedrørende Anlæg og Drift af Plantager“ ved Chr. Dalgas faas frit tilsendt for 50 Øre.

„Jyllands Hedeskove“. Ved Rasmus Mortensen. En Bog paa 61 Sider og rigt illustreret. Bogen giver en udmærket Fremstilling af Hedeskovenes Historie, og skildrer Statens, Privatmands og Hedeselskabets Indsats for at genrejse de faldne Storskove i Midt- og Vestjylland.

Bogen faas frit tilsendt mod Indsendelse af 1 Kr. 50 Øre til Hedeselskabets Kontor i Viborg.

„Fra Skov og Hede“. Ved A. Oppermann. Særintryk af Hedeselskabets Tidsskrift. Et Værk paa 317 Sider med 236 fortrinlige Billeder og Illustrationer.

I let og elegant Form har Forfatteren i 36 Artikler behandlet de enkelte Træarter, deres Naturhistorie, Dyrkning, Vækst og Udbytte i Skov som paa Hede, og disse Artikler er bleven samlet i en Bog „Fra Skov og Hede“, der faas frit tilsendt fra Hedeselskabets Kontor i Viborg for 5 Kr. 50 Øre.

Beløbene kan om ønskes indsendes i Frimærker.

LEVERANDØRER TIL DE SAMV. PLANTNINGS- FORENINGER OG HEDESELSKABET

HAVERNES PLANTESKOLE OSCAR BANG

Nykøbing Mors.

III. Katalog franco.

Frugttrær & Buske,
Prydtrær & Roser,
Læ-, Hæk- & Kantplanter,
Stauder og Stenplanter.

P. Kruses Planteskole,

Hestekærgaard
pr. Mundelstrup,
Telf. 7 Tilst,

tilbyder Rødgran, Sitka-
gran, Ædelgran, Lærk,
Ahorn, Ask, Birk, Hvidel,
Rødel m. m.

Opgiv Forbrug
og forlang Tilbud.

Skal De plante?

Forlang da vor Sorts- og Pris-
liste over haardføre nordjydske
Planter: Hækplanter., Naale-,
Læ- og Hegnsplanter. Frugt-
trær, Frugtbuske, Roser, Stau-
der samt øvrige Planteskole-
artikler. Større Partier Pris paa
Forlangende.

J. Gravens Planteskole,
Brønderslev.

RANDERS PLANTESKOLE

Petri Petersen.

●
Alle Planteskole-
artikler bedst og
billigst.
Forlang Pris- og
Bestillingslister til-
sendt.

Brostrøms
Planteskole, Viborg
v. C. Nielsen
Haardføre, Jydske
Planter for Have,
Mark og Skov
Telefon 42.

Frøcontoret

(for undersøgt Markfrø)
— Grundlagt 1887 —

KOLDING

Telefon 43

Frøavlscentret Hunsballe

Holstebro

Telefon 533

Frøavl
og Frøhandel

Vejle Amts Planteskole

Th. Frost's Skovfrøhandel

Indehaver: A. J. Frost

BØRKOP

Prislister franko paa Forlangende

Rasmussens Planteskole,

Randers.

Telf. 531.

Alt i Planteskoleartikler,
Stauder og Stenhøjsplanter.

A/S Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896
Telf. 131 Skive

Frøavl Frøhandel

Johannes Rain & Søn

SKOVFRØKONTORET

Köbenhavn-Valby

Trifoliums Frø

giver stor Høst.

MORSØ BRANDEOVNE

virker som Døgnbrændere

Leveres i 8 Størrelser
med eller uden Kogerum

AKTIESELSKABET
N.A. CHRISTENSEN & CO
KONGELIG HOFLEVERANDØR
NYKØBING MORS

Redaktion: Afdelingsleder N. Basse og Direktør, Skovrider C. E. Flensburg, Viborg.
Carlo Mortensens Bogtrykkeri. Viborg.

DENATURERET SPRIT

93%
MØRKEBLAA
EMBALLAGE

95%
SNEDKERSPRIT
GUL EMBALLAGE